

03.11.2021

AR20191
4535/00.00/2021

Ympäristöministeriö

PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO
SUOMI

PLM:n lausuntopyyntö AR19931/19.10.2021

PÄÄESIKUNNAN LAUSUNTO KOSKIEN KANSALLISTA KEMIKAALIOHJELMAA**1 Pyyntö**

Puolustusministeriö on pyytänyt viiteasiakirjalla Pääesikunnalta lausuntoa Ympäristöministeriölle koskien kansallista kemikaaliohjelmaa.

2 Yleistä

Puolustusvoimissa tunnistetaan ja nähdään terveyden ja ympäristönsuojelun tärkeys osana yhteiskunnassa toimimista.

Kansalliseen kemikaaliohjelmaan Pääesikunta esittää seuraavat huomiot:

2.1 Yleisiä havaintoja

1. Ohjelmassa sivuilla 10-11 on kohta: "Kansallisen kemikaaliohjelman tavoitteena on ehkäistä kemikaalien haittoja sekä yhteisvaikutuksia ennakolta rajoittamalla kemikaalien pääsyä ympäristöön sekä korvaamalla haitallisimpia kemikaaleja" taulukon kohta:

Tavoite: Haitallisten kemikaalien käyttö, päästöt ja niille altistuminen vähenee – kemikaalit eivät aiheuta haittaa ympäristölle tai terveydelle

Toimenpiteet: Rajoitetaan EU-tasolla haitallisten kemikaalien käyttöä tuotannossa ja kulutustavaroissa

Toimijoita: YM, STM, **kohtaan esitetään lisättäväksi teollisuus ja elinkeinoelämä**

2. Ohjelman kohta 3.3 "Tietoon pohjautuva päätöksenteko" – muuttamat nyt tekstissä olevat konditionaalimuodot esitetään poistettavaksi

*"Tutkitun tiedon käyttöä kemikaaleja koskevia päätöksiä valmisteltaessa **tulisi** tehostaa ja päätösten **tulisi** pohjautua tutkittuun näyt-*

*töön perustuvaan tietämykseen. Tutkimustiedolla on vaikuttavuutta yhteiskunnallisen päätöksenteon, tiedolla johtamisen sekä toimintakäytäntöjen kehittämisen tukena. Tutkitun tiedon rooli korostuu, kun ratkaistavat asiat ovat laajoja ja hankalia. Päätösten valmistelussa ja sääntelyssä asiat ovat usein monimutkaisia ja näiden ratkaisemisessa tarvitaan laadukasta ja monipuolista tutkimustietoa. Luottamus on tärkein tekijä tutkijoiden ja päätöksentekijöiden sekä elinkeinoelämän välisessä toimivassa vuorovaikutuksessa. Yhteistyötä tulee tiivistää ja yhteistyömuotoja tulee edelleen parantaa ja kehittää. Tutkitun tiedon hyödyntämisen takaamiseksi tutkijoiden ja päätöksentekijöiden on syytä toimia tiiviissä yhteistyössä (ongelmien ja haasteiden) ratkaisuja etsiessään. On tärkeää, että tutkitut kemikaaliasiat tehdään näkyväksi tiedon tarvitsijoille. Tutkimustieto **tulisi** esittää ytimekkäässä, ymmärrettävässä ja kiinnostavassa muodossa, jotta tiedon hyödyntäjä saa pääviestit nopeasti selville. Kemikaaliturvallisuutta koskevan tiedoneuvonnan tarve on kasvussa, mutta myös tutkimusyhteisöjen velvollisuudeksi voidaan nähdä, ettei epäviisaita päätöksiä tehdä tietämättömyyteen vedoten. Kansallisena tavoitteena tulee olla kemikaaliturvallisuuden tehokas arviointi ja hallinta kaikkialla sääntelyssä. On tärkeää myös kehittää mittareita ja indikaattoreita tutkimustiedon yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arvioimiseksi.”*

3. Lainsäädäntö-kohtaan sivulla 43 olevaan taulukkoon ehdotetaan lisättäväksi:

Laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014)

4. Luku 3.4 Kansainvälinen ja EU yhteistyö kemikaaliturvallisuuden parantamiseksi

Taukukon kohtaan: ”Lainsäädännön vaikutukset tunnistetaan ennakolta” **toimijakenttään esitetään lisättäväksi PLM.**

2.2 Hankinnat EU:n ulkopuolelta

Puolustusvoimat hankkii materiaalia toimittajilta useista eri maista, myös EU:n ulkopuolelta. Puolustusvoimat pyrkii aina huolehtimaan, että toiminta on säädösten mukaista, mutta kansainvälisiä säädöksiä tiukemmat rajoitukset voivat estää suorituskykyvaatimuksia vastaavia materiaalihankintoja ja puolustusmateriaalin käyttöä. Kansallisessa kemikaaliohjelmassa tulee huomioida Puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien hoito ja tarve pakottavissa tilanteissa puolustuskyvyn ylläpitämiseksi poiketa EU:ssa ja kansallisesti linjatuista tavoitteista.

2.3 Digitalisaatio

Puolustusvoimat on valmiusorganisaatio, joka asettaa toiminnalle tiettyjä erityisvaatimuksia. Kemikaalien tietoja kerätään EU:n alueella ja kansallisesti eri rekistereihin. Puolustusvoimat arvioi aina tapauskohtaisesti mitä tietoja luovutetaan, joko valmistajan määrittämien syiden tai operatiivisen näkökulman vuoksi. Tietojen salassapidettävyyden vuoksi Puolustusvoimat joutuu usein järjestämään korvaavia toimintoja esim. kemikaalitietojen keräämisen ja taltioinnin osalta, jotka puolestaan vaativat merkittäviä resursseja.

Nähdään tärkeänä, että valtionhallinnolle kehitettävät ja hankittavat kemikaalialan tietojärjestelmät (esim. KemiDigi-järjestelmä) suunniteltaisiin aina myös puolustushallinnon vaatimukset (salassapito) täyttäväksi. Menettelyllä saadaan haluttu ja kattava kansallinen tilannekuva sekä vältetään päällekkäisten järjestelmien kehittäminen, käyttö ja ylläpito.

2.4 Vaarallisista kemikaaleista luopuminen

Puolustusvoimien toiminnan luonteeseen kuuluu erilaisten materiaalien pitkäaikainen (kymmeniä vuosia) massamainen varastointi. Kansallisesti on aina varmistettava, että Puolustusvoimat pystyy ajallisesti ja resurssitehokkaasti vastaamaan kemikaalisäädöksiin vaateisiin.

Pääesikunnan päällikkö
Kenraaliluutnantti

Eero Pyötsiä

Puolustusvoimien sotatalouspäällikkö
Kenraaliluutnantti

Timo Kakkola

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

LIITTEET

JAKELU

TIEDOKSI

Puolustusministeriö